Třeboň

Procházky za branami

Třeboň

www.itrebon.cz

Třeboň

Odložte všechen spěch a shon a pojďte se jen tak toulat po městě a jeho nejbližším okolí. Nechte se unášet krásami jedinečných kulis Třeboně, perly v rybniční krajině, města historie, kultury a lázeňství. Vydejte se ven z městských bran, projděte se podél Zlaté stoky, po hrázích rybníků i pod korunami památných stromů, vychutnejte si kouzlo zajímavých míst, všímejte si krásných drobností, zaposlouchejte se do zvuků města i přírody… Zažijete Třeboň z jiné perspektivy, spatříte ji jinýma očima. Spatříte ji srdcem…

Procházky za branami:

I. Okolo hradebních zdí a za pokladem Zlaté stoky
II. Na cestu kolem Světa a na onen svět
III. Po stopách Jakuba Krčína a čertovských pověstí
IV. Za vodní vílou, do pohádky a do jiných světů
V. Za bohyní jitřních červánků a za ptačími křídly
VI. Za perličkami na předměstí

I. Okolo hradebních zdí a za pokladem Zlaté stoky

1. Budějovická brána
2. Augustiniánský klášter
3. Park a promenáda u Bertiných lázní
4. Bertiny lázně
5. Tylův domek
6. Hradecká brána a Štěpánek Netolický
7. Zlatá stoka
8. Příkopský mlýn
9. Mokrá luka
10. Pod Světem
11. Světská hráz a rybník Svět
12. Opevnění města
13. Zámecký park
14. Dům přírody Třeboňska
15. Bývalá Břilická brána

2 km

KDO BYL ŠTĚPÁNEK NETOLICKÝ?
Geniální stavitel a rybníkář, hejtman třeboňského panství. Mezi jeho nejznámější díla patří rybníky Opatovický, Kaňov či Horusický. Za účelem zásobování rybníků čerstvou vodou vybudoval jedinečnou Zlatou stoku. Řídil také modernizaci opevnění Třeboně, včetně městských bran. Pokud se chcete blíže seznámit s jeho odkazem, navštivte Dům Štěpánka Netolického se stálou expozicí rybníkářského dědictví.

I/1. Budějovická brána

Na naši první procházku se vydáme od Budějovické brány. Od r. 1610 byla součástí opevnění města, stejně jako městské hradby, které nás budou provázet po celou cestu.

I/2. Augustiniánský klášter

Od svého založení Rožmberky v r. 1367 byl po celou svou historii mimořádným přínosem k rozvoji vzdělanosti. Podle zkazek a pověstí tu byly zřízeny i laboratoře pro bádání alchymistů. V současné době je sídlem Státního oblastního archivu v Třeboni.

I/3. Park a promenáda u Bertiných lázní

V parku u Bertiných lázní nás zaujmou zákoutí pro relaxaci, altán, jezírko a u městských hradeb také pískovcová socha „Živý pramen" od Jana Kodeta. Kamenné schůdky vedou do zákoutí s fontánkou „Pramen" od Jana Šimka. Promenáda u Bertiných lázní se vine po březích Zlaté stoky a uchvacuje svou květinovou úpravou.

I/4. Bertiny lázně

Posílit zdraví, odpočinout si a zažít atmosféru pohody – to jsou důvody, proč zavítat do Slatinných lázní Třeboň. Jejich tradice se začala psát roku 1883. Václav Hucek tu tehdy otevřel první třeboňský lázeňský dům a jeho dcera Berta navrhla lázeňské budovy. Dnes nabízejí Bertiny lázně svým hostům řadu procedur a zázemí pro sport i relaxaci.

I/5. Tylův domek

Promenádní ulice nese jméno Tylova. J. K. Tyl tu přebýval v zahradním domku i se svou rodinou v zimě roku 1856. Hned vedle domku roste památný hloh. Je unikátní svým vzrůstem i stářím kolem 210 let.

I/6. Hradecká brána

U mostku před bránou stojí jedna ze tří třeboňských soch patrona vod sv. Jana Nepomuckého. Hradecká brána uzavírala někdejší tržiště. Je dílem Štěpánka Netolického a v průchodu pro pěší se za mříží dochovala hradební ulička. Klidnou hladinu Zlaté stoky pozoruje Vodní žena - plastika od T. Obermannové a J. Weinerové.

I/7. Zlatá stoka

U parkoviště za Hradeckou bránou začíná jedna z naučných stezek Třeboně – Stezka zdraví Hrádeček o délce 3,6 km s informačními panely o našich dřevinách a sportovně-herními prvky pro děti. Povšimněme si místa u Zlaté stoky se sníženým břehem. Tam se pralo a bělilo prádlo. Vodu pro svůj provoz tu čerpala i poslední třeboňská lazebna.

I/8. Příkopský mlýn

Tok Zlaté Stoky sledujeme dále pod pásem vnějších hradeb s baštami. Za nimi se rýsují budovy pivovaru Regent. Příkopský mlýn byl založen v roce 1633 jako vrchnostenský. Ve 20. století byl přestavěn na válcový a vodní kola nahrazena turbínou.

I/9. Mokrá luka

Po levé straně máme výhled na Mokrá luka, podmáčené louky s rašelinným podkladem. Hospodářské využití spočívalo v sekání trávy a jejím ukládání v dnes památkově chráněných senících. Od můstku dohlédneme na tzv. Schwarzenberský seník. Přejdeme Zlatou stoku a dojdeme na Novohradskou ulici.

I/10. Pod Světem

Po pravé straně máme komplex budov a Louku U Zlaté stoky. Až do r. 1965 vše sloužilo rybářům, pěšákům a baštýřům. Před námi se tyčí mohutná hráz rybníka Svět. Přejdeme silnici a mezi krásnými vzrostlými duby vyšplháme na hráz.

I/11. Světská hráz a rybník Svět

I dnes udivuje svými parametry. Délka dvakrát lomené hráze je 1,5 km, šířka v základně až 60 m a výška až 11 m. Rybník sám i Světská hráz sehrály velmi důležitou roli v obraně města. Okolní bažinatý terén spolu s opevněním, vodními příkopy a vodními plochami činily z Třeboně vodní pevnost.

I/12. Opevnění města

Z hráze Světa sejdeme u přístaviště a přejdeme silnici. Projdeme malou brankou vlevo přímo do zámeckého parku. Hned za ní se nám otevře pohled na další část třeboňského opevnění. Dnes v jedné z bašt sídlí správa CHKO Třeboňsko a do katovny a podzemních chodeb se můžete podívat v rámci zámecké trasy C. Je vám tento romantický pohled povědomý? Pak vězte, že se zde točily filmy a pohádky, třeba Pyšná princezna.

I/13. Zámecký park

Sejdeme po schodech směrem k zámku. U bašty vpravo můžeme strávit kratochvíli v zookoutku. A pak už se budeme kochat rozlehlým zámeckým parkem. Zahrada zde začala vznikat počátkem 17. století, ale zásadní pro úpravu do podoby anglického krajinářského parku bylo nadšení kněžny Pauliny ze Schwarzenbergu. Dnes zde najdeme vzácné a cenné stromy, exotické dřeviny, barevné květinové záhony, rozlehlé travnaté plochy i tajemná romantická zákoutí včetně svatebního altánku a bazénku s vodotryskem.

I/14. Dům přírody Třeboňska

Netradiční vodní prvky nás přilákají ke vchodu do Domu přírody. Je návštěvnickým centrem chráněné krajinné oblasti a biosférické rezervace Třeboňsko a poskytuje informace o přírodě, naučných stezkách a turistických zajímavostech v krajině Třeboňska. Expozice nabízí i zábavně-naučné aktivity pro návštěvníky všech věkových kategorií.

Prohlídky: ☎ +420 384 724 912, +420 601 330 960
⌂ www.dumprirody.cz/dum-prirody-trebonska

I/15. Bývalá Břilická brána

V sousedství zámku původně stávala tzv. Břilická brána. Zůstal po ní jen průchod v bývalé fortně. Víte, že náhradou za ni byla brána Budějovická? A přesně u ní, na konci zámeckého parku se náš první okruh uzavírá.

PROČ JE ZLATÁ STOKA ZLATÁ?

Stojíme u unikátního technického vodního díla. Jeho celková délka je 45,2 km, šířka od 2 do 4 m, hloubka okolo 1 m a průměrný sklon na 1 km délky pouhých 28,5 cm!!! Bylo navrženo a vybudováno v letech 1506–1518 Štěpánkem Netolickým. Zlatá stoka přinášela hospodářskou prosperitu celému kraji. Zásobovala vodou rybniční soustavu, město i pivovary, poháněla mlýny, pily, koželužny, napájela vodní příkop, sloužila k plavení dříví a chránila před povodněmi… Význam a hospodářská hodnota Zlaté stoky se dá i dnes vyvažovat zlatem.

II. Na cestu kolem Světa a na onen svět

1. Novohradská brána
2. Šustův pomník
3. Rybník Svět
4. Cesta kolem Světa
5. Nové sádky a rybářství Třeboň
6. Park a Schwarzenberská hrobka
7. Kostel sv. Jiljí
8. Jiří Hanzelka
9. Pláž Ostende

4,5 km

II/1. Novohradská brána

Druhou procházku zahájíme u Novohradské brány. Byla zbudována Štěpánkem Netolickým a navazoval na ni most se sochou sv. Jana Nepomuckého. Přes bývalý vodní příkop s muflony vidíme komplex budov pivovaru Regent. Vydáme se po přechodu přes silnici. Napravo je informační tabule a pomník.

II/2. Šustův pomník

Na hrázi Světa stojí pomník nestora moderního chovu ryb Josefa Šusty podle návrhu V. Suchomela. Josef Šusta byl vrchním správcem schwarzenberského velkostatku. Zabýval se studiem rybníkářství a zasloužil se o oživení rybničního hospodaření. Byl vlastně praotcem značky Třeboňský kapr.

II/3. Rybník Svět

Rybník Svět okouzluje širokou paletou barev, ptactva, romantických zákoutí, ohromuje rozlohou a uklidňuje okolním prostředím jako stvořeným pro rekreaci, relaxaci a sport. Vodní plocha Světa má rozlohu 201,5 ha a dosahuje hloubky 3 m.

II/4. Cesta kolem Světa

Cesta kolem Světa za 60 minut nebo za 3 hodiny? Výletní loď nás proveze po hladině rybníka. Okolo něj vede 12 km dlouhá naučná stezka pro pěší a seznamuje s přírodními a kulturními zajímavostmi. Vydáme se od přístaviště dále po hrázi se starými duby. Je dvakrát lomená, dlouhá 1500 m a vysoká 7,5 m!!!

II/5. Nové sádky a rybářství Třeboň

Pod hrází se nacházejí Nové sádky, moderní provoz s centrálním slovováním a zpracovnou. Stávala zde roubená chalupa pana Perníka – „Perníková chaloupka". V její replice je dnes prodejna ryb. Rybářství Třeboň, a. s. je největším producentem sladkovodních ryb v ČR i v Evropě. Hlavním objektem chovu je kapr obecný se staletou tradicí, známý pod značkou „Třeboňský kapr".

Na konci východní hráze je bezpečnostní přeliv pro odvedení velkých vod mimo město. Mineme kamenná boží muka s obrázkem sv. Vojtěcha i dřevěný kiosek s bistrem a vstoupíme do parku u Schwarzenberské hrobky.

II/6. Park a Schwarzenberská hrobka

Uprostřed krajinářského parku se nachází místo posledního odpočinku rodu Schwarzenbergů. O výstavbu novogotické dvoupodlažní hrobky ve tvaru pravidelného osmiúhelníku se zasadili kněžna Eleonora, Jan Adolf II. a stavitel Damasius Deworetzky. V kapli Božského Vykupitele se nachází oltář z bílého pískovce a istrijského mramoru. V kryptě je uloženo 26 rakví s ostatky členů rodu.

Prohlídky: ☎ + 420 384 722 683, +420 723 638 633
schwarzenberska-hrobka.cz

II/7. Kostel sv. Jiljí

Parkem pokračujeme k původně gotickému kostelíku sv. Jiljí. Příslušníci schwarzenberské rodiny se zde pohřbívali do r. 1876. Z vnitřní výzdoby je nejvzácnější freska Viléma z Rožmberka se dvěma manželkami. Na venkovních stěnách jsou dosud patrná sgrafita.

II/8. Jiří Hanzelka

Slavný český cestovatel a spisovatel objel celý svět. S Miroslavem Zikmundem podnikli ve vozech Tatra cesty do Afriky, Jižní Ameriky, Asie a Oceánie. Poslední odpočinek našel tady, na hřbitůvku u kostela sv. Jiljí. U nohou mu navěky leží celý Svět.

II/9. Pláž Ostende

Ještě jedno světové místo nám může Svět nabídnout – Ostende. Do belgického lázeňského města je to sice přes tisíc km, ale na třeboňskou pláž stejného jména coby kamenem dohodil. Stylová dřevěná hospůdka ze třicátých let, hřiště, šlapadla, paddleboardy, příjemná atmosféra i úchvatný západ slunce jsou tu pro Vás…

Nyní se můžeme po stejné trase vrátit do Třeboně. Pokud ale máte dost času a sil, můžeme obejít celý rybník a dokončit dvanáctikilometrový okruh po naučné stezce Cesta kolem Světa.

STRAŠIDLO U SLOUPU SV. VOJTĚCHA

Prý tady strašívalo. Šli tudy jednou dva mladíci. Jeden z nich neviditelného pozdravil, ale druhý se mu vysmíval. Vtom mu někdo dal takovou ránu, že mu klobouk uletěl až do rybníka.

III. Po stopách Jakuba Krčína a čertovských pověstí

1. Krčínova ulice a Krčínův dům
2. Svinenská brána
3. Pivovar Regent
4. Pomník Jakuba Krčína
5. Rybník Svět
6. Krčínův sklípek
7. Opatovický rybník
8. Opatovický mlýn a Centrum Algatech
9. Anděl Strážce
10. Obora a Stromovka
11. Hrádeček
12. Krčínův dub

7 km

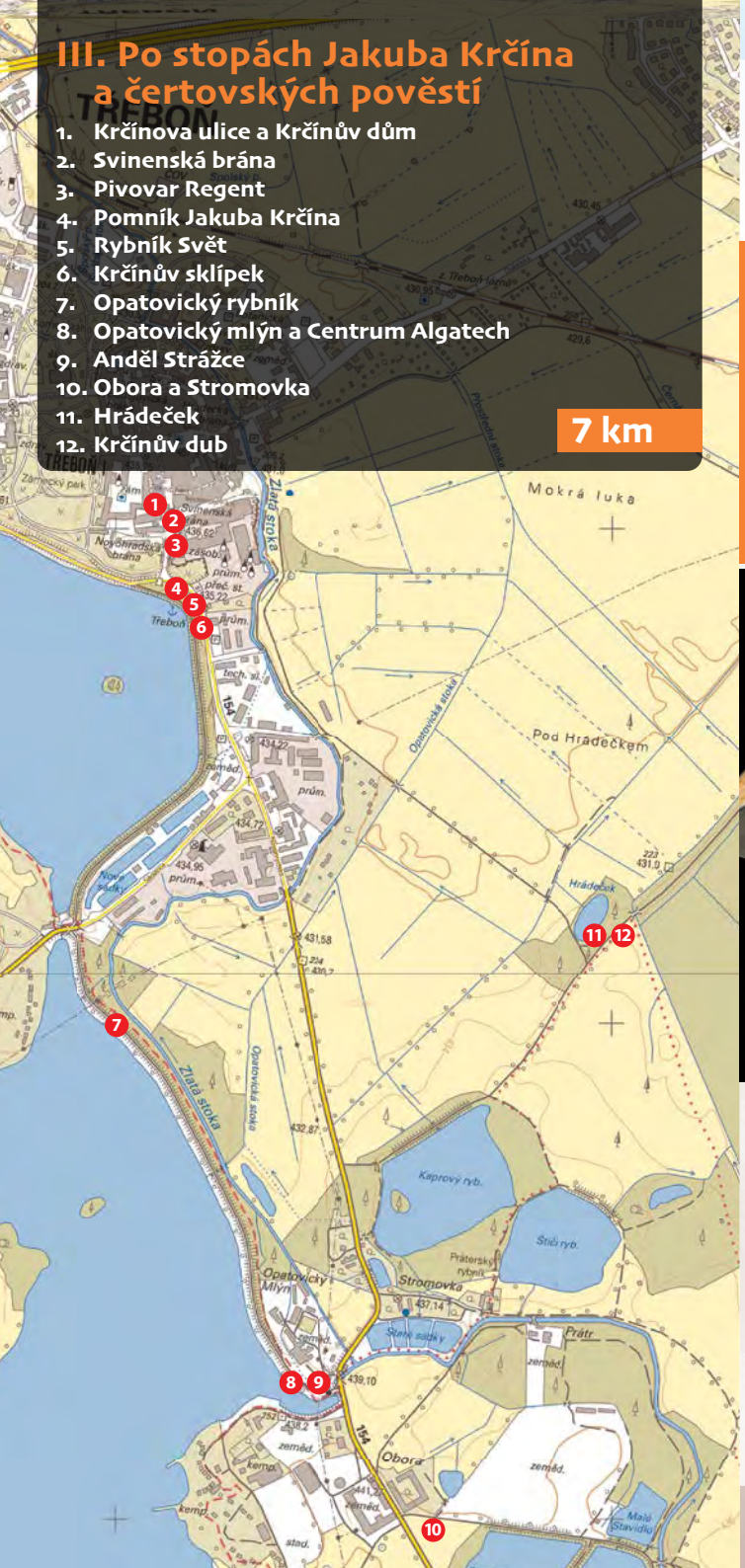

III/1. Krčínova ulice a Krčínův dům

Kde jinde začít dnešní procházku, než v Krčínově ulici, před domem, kde pobýval slavný rybníkář. Dnes spolu můžeme zapátrat po stopách Jakubovy osobnosti i tajemných pověstí, které jej opřádají.

KDO BYL JAKUB KRČÍN?

Jakub Krčín z Jelčan a Sedlčan (1535–1604), regent rožmberského dominia, geniální stavitel desítek jihočeských rybníků, nastoupil do rožmberských služeb ve věku 26 let. O 8 let později byl jmenován vrchním správcem rožmberských panství a dokázal prosadit pokrok v různých oblastech. Ve výstavbě rybníků na Třeboňsku navázal na Štěpánka Netolického. Nejvýznamnějšími díly, kterými završil budování celého vodního systému v Třeboňské pánvi, byl umělý tok Nové řeky a rybník Rožmberk.

III/2. Svinenská brána

Z Krčínovy ulice projdeme Svinenskou bránou s renesančními obloučkovitými štíty a sgrafitovou výzdobou. Tvořila součást vnitřního pásu hradeb. Ze strany od náměstí střeží bránu i město před ohněm soška sv. Floriána, ze strany opačné novodobá Madona s Ježíškem.

III/3. Pivovar Regent

V prostoru Trocnovského náměstí kdysi býval hluboký příkop s dřevěným mostem. Dnes odtud vstoupíme do areálu pivovaru. Jeho obchodní název „Bohemia Regent" je inspirován postavou Jakuba Krčína z Jelčan a Sedlčan, který byl od r. 1569 regentem, tzn. vrchním správcem rožmberského panství. Nejstarší písemná zmínka o vaření piva v Třeboni je z r. 1379. Svou dnešní podobu dostal pivovar v 19. století. Raritou je tu kamenná kašna s pivními pípami, ze kterých je třeboňský Regent při slavnostních příležitostech čepován.

Prohlídky: ☎ + 420 384 721 319, 777 357 090

www.pivovar-regent.cz

III/4. Pomník Jakuba Krčína

Na hrázi Světa stojí pomník z r. 2004 od Jana Hendrycha s bronzovou sochou Jakuba Krčína. Je otázkou, zda odpovídá jeho podobě. Jediný portrét se nám zachoval v Sedlčanském kancionálu. Na stranách podstavce najdeme plastické mapy rybníků Svět a Rožmberk a připomenutí předchůdců Krčína.

III/5. Rybník Svět

Roku 1570 přichází Jakub Krčín do Třeboně a představuje nevídaný projekt – stavbu rozlehlého rybníka přímo za branami města. To znamenalo vyměřit lokalitu, vypálit a připravit dno a postavit hráz. 700 rybníkářů, nádeníků a nevolníků se tu lopotilo po celé 3 roky. Krčín dokonce obrátil tok Zlaté stoky podél východní části města a stavbu rybníka o ploše 360 hektarů zdárně zakončil. Současníci si jeho energii a odhodlanost nedokázali vysvětlit a přičítali ji spolčení s peklem. Po dokončení nazval Jakub Krčín nový rybník Nevděkem. Jeho budování bylo totiž měšťany sledováno s nevolí. A protože muselo být kvůli výstavbě monumentálního díla zbouráno celé Svinenské předměstí, objevily se časem další pověsti. Obrovské vodní dílo budilo obavu a tak byl Nevděk v 17. stol. rozdělen na dva rybníky – Svět a Opatovický.

III/6. Krčínův sklípek

V hrázi rybníka Svět najdete v Novohradské ulici tajuplný sklípek se dvěma místnostmi. Kdysi sloužil k uskladnění úrody ovoce a zeleniny.

Po hrázi rybníka kolem nových sádek dojdeme až k silnici na Domanín, přejdeme ji a budeme pokračovat po hrázi rybníka Opatovického.

III/7. Opatovický rybník

Zdejší pozemky se zaniklou vesnicí Opatovice patřívaly rakouskému klášteru Zwettl. Na místě původní vesnice se našly fragmenty keramiky z počátku 13. století! Štěpánek Netolický spojil dva zdejší rybníky v jeden a Jakub Krčín na něj navázal při stavbě svého Nevděku. Dnes má hráz délku 118 m a cestou po ní uvidíme několik zajímavých technických objektů. S tokem Zlaté stoky pod hrází se zakrátko dostaneme ke kapličce sv. Jana Nepomuckého a k areálu Opatovického mlýna.

O DLÁŽDĚNÉM RYBNÍKU

O některých rybnících se vypráví, že jsou dlážděné. Že tu stávala města a ta se propadla nebo byla zatopena. Dodnes se v rybníku Svět zachoval malý ostrov – pahorek patřící k zatopenému předměstí. Ze studny zde se kdysi brala voda pro pivovar. Při archeologickém průzkumu vydal Svět poklady v podobě keramických kachlí a zlomků z 15. století.

O ŽIŽKOVĚ DUBU

Jakuba Krčína fascinovala zvláštní hůl rybářského hejtmana, před kterou se roztřásl i ten největší rváč. Byla ze dřeva dubu, pod kterým se narodil Jan Žižka. Krčín si nechal vyrobit podobnou hůl, ale také tam nechal posbírat žaludy a přikázal je zasadit do hráze Světa, aby ji silné stromy pevně a dlouho držely.

JAK KRČÍN ORAL S ČERTEM

Krčín se upsal čertu, aby mu pomohl vyorat nové koryto Zlaté stoky. Pekelník se zapřáhl do pluhu a tvrdá práce trvala celou noc. Ďábel žadonil o odpočinek, avšak Krčín nepovolil. A tak se čert vzepjal, až přetrhl postraněk. Články řetězu se rozlétly a vyrostly z nich veliké Dračí duby. Zcela vyčerpaný čert vrátil Krčínovi úpis a zmizel.

III/8. Opatovický mlýn a Centrum Algatech

První zmínka o mlýně je z roku 1367. Se 16 mlýnskými koly patřil ke třem největším mlýnům v Čechách. Dnes nás překvapí, že v historické budově objevíme špičkové vědecké pracoviště. Mikrobiologický ústav AV ČR – CENTRUM ALGATECH patří mezi světově uznávaná pracoviště výzkumu řas, sinic a bakterií a jejich využití v potravinářství a medicíně.

Prohlídky: www.alga.cz

III/9. Anděl strážce

U Opatovického mlýna stojí sousoší Anděla strážce s dítětem. Původně stálo 60 m odtud, u Zlaté stoky při cestě na Brannou, na paměť nešťastné smrti kanovníka Glocka z třeboňského kláštera. Zahynul při nehodě kočáru, když spěchal za nemocným.

III/10. Obora a Stromovka

„Okolo Třeboně pasou se tam koně". V areálu hřebčína Obora a na okolních pastvinách jsou pro chov a trénink ideální podmínky. Od jízdárny a farmy Mlýnský dvůr se vrátíme po silnici zpět k mlýnu, mineme bývalý mýtný domek, staré rožmberské sádky i odbočku do Stromovky - k bývalému vyhlášenému výletišti Prátr. Pak odbočíme doprava na malou lesní silničku. Kolem kříže s božími muky a rybníka Kaprový dojdeme do oblasti zaniklého rybníka Hrádeček.

III/11. Hrádeček

Překvapí nás výrazný val a mohutné duby původní hráze rybníka Hrádeček (688 ha!). Rybník, který zamýšlel už Štěpánek a začal stavět Mikuláš Ruthart, dostal své jméno podle předsunutého opevnění města – hrádečku. Stavba se však nedařila, hráz se promáčela a bortila. I sám Krčín měl potíže se stabilitou hráze a s napouštěním rybníka.

Nedaleko odtud na rozcestí se zelenou turistickou značkou je místo, kterému se říká Pekelná brána. Kdo ví, zda právě tudy nezmizel pekelník, který oral s Krčínem.

III/12. Krčínův dub

Krčínův dub je chráněn jako památný strom. Měří v obvodu 619 cm, jeho výška je 20 m.

Když Jakub Krčín zemřel, začalo se šířit, že jej čert honí zapřaženého do pluhu po hrázích jeho rybníků. Až jednou vjelo spřežení na hráz Hrádečku. Hráz však nestavěl Krčín, ale Ruthart. Čert se spletl a tak se Krčín dostal z moci pekla. Na místě vyrostl dub, kterému se říká Krčínův.

Zpět do Třeboně se vrátíme po trase Naučné stezky zdraví Třeboň-Hrádeček s informačními panely a sportovně-herními prvky a po žluté turistické značce

IV. Za vodními vílami, do pohádky a do jiných světů

1. Hradecká brána a vodní víla
2. Botanický ústav a botanická zahrada
3. Vlaková zastávka Třeboň lázně
4. Kaple sv. Jana Nepomuckého
5. Asijské kulturní centrum a Zahrada soucitu
6. Kotěrova vodárna a Galerie buddhistického umění
7. Stupský rybník a mlýn
8. U sv. Víta
9. Mlýnský rybník a Jindrův mlýn
10. Mokrá luka
11. Seníky na Mokrých lukách

6,5 km

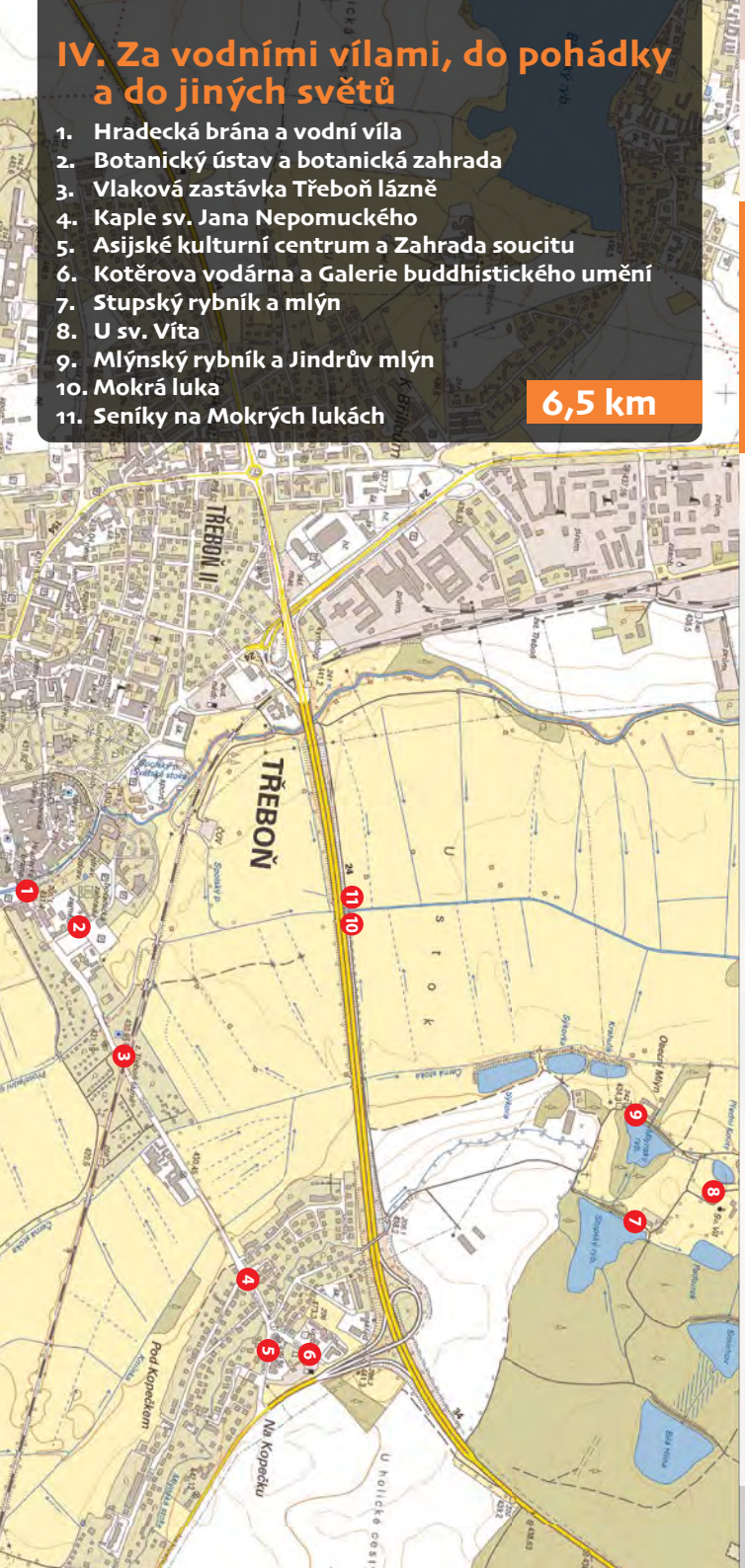

IV/1. Hradecká brána a vodní víla

Vydejme se dnes do pohádky, do exotických světů i za poznáním přírody a historie. Stačí, když z centra vyrazíme po modré turistické značce.

Za Hradeckou bránou odolává proudu Zlaté stoky „Vodní žena" – keramická plastika Terezy Obermannové a Jitky Weinerové vzniklá na sympoziu Ledenický hliňák 1994. „Břicho má jako znamení plodnosti a také proti klišé, že víly jsou éterické vyzábliny. Má křivky tam, kde je to nutné, aby byla nejenom vílou, ale i ženou a matkou. Stojí ve vodě, pro ni domovském prostředí, a s klidem pozoruje život pod hladinou. Nezhlíží se, nepodbízí, jen tak existuje."

Dáme se Dukelskou ulicí, kolem budovy staré pošty a první odbočkou doleva, do ulice K Bertě.

IV/2. Botanický ústav a botanická zahrada

Třeboňské pracoviště Botanického ústavu Akademie věd se zabývá zejména výzkumem v oblasti ekologie rostlin, sinic a řas. Jedna z největších evropských sbírek vodních a mokřadních rostlin obsahuje přes 700 druhů rostlin včetně rostlin z tropických a subtropických oblastí. V letní sezóně bývá botanická zahrada otevřena veřejnosti.

Prohlídky: ☎ +420 384 721 156

www.butbn.cas.cz

IV/3. Vlaková zastávka Třeboň lázně

Třeboňská zastávka stojí za zastávku. Získala ocenění v soutěži o nejkrásnější nádraží ČR. Povšimněme si i její hodinové věžičky a v parčíku sochy Koupel z r. 1960 od Zdeňka Šimka. Třeboň leží na trati z Veselí nad Lužnicí do Českých Velenic, Gmündu a Vídně. Trať byla postavena jako úsek Dráhy císaře Františka Josefa se zahájením provozu v r. 1871.

Nyní se vydáme do kopečka na Kopeček. Cestou se nám budou otevírat výhledy na Mokrá luka se sítí stok.

IV/4. Kaple sv. Jana Nepomuckého

Stavba této barokní perličky byla dokončena v r. 1756 nákladem třeboňských cechů. Původní oltář sv. Kateřiny a obraz sv. Jana Nepomuckého od Fr. Prokyše byly později přemístěny. V současnosti tu najdeme oltář sv. Jana Nepomuckého a polychromované sošky světců.

IV/5. Asijské kulturní centrum a Zahrada soucitu

Cestou k vodárně ještě odbočíme doprava k cenné barokní soše Odpočívajícího Krista z r. 1730. V budově za ní sídlí Asijské kulturní centrum Třeboň. Organizuje vzdělávací programy a prezentuje kulturní bohatství asijských zemí. Zasloužilo se taktéž o vybudování sousedního meditačního parku a expozice ve vodárenské věži. Meditační park „Zahrada soucitu" se sochou bódhisattvy uzdravení a soucitu Kuan–jin a s památníkem obětem 2. sv. války je volně přístupný.

IV/6. Kotěrova vodárna a Galerie buddhistického umění

32 m vysoká věž ve stylu geometrické moderny od Jana Kotěry pochází z r. 1909. K zásobování pitnou vodou sloužila do r. 1966. V současnosti je technickou památkou, uměleckou galerií a rozhlednou. Prostřednictvím evropsky unikátní expozice umění Mongolska, Tibetu a Číny se můžeme přenést do historie i do jiných duchovních světů. O rekonstrukci věže a o vznik expozice se zasloužil třeboňský rodák RNDr. Milan Klečka. Jeho sbírka se pro svou jedinečnost stala majetkem Národního muzea.

Prohlídky: ☎ +420 384 721 169, www.itrebon.cz

IV/7. Stupský rybník a mlýn

Po kilometru po modré značce nás za poli a lesíkem překvapí Stupský rybník a bývalý Kostečkův mlýn, dnes přestavěný na penzion. První zmínky o mlýnu na základech mnohem starší budovy – stoupy na drcení kůry – pocházejí z r. 1790.

IV/8. U sv. Víta

Kaple byla postavena r. 1761 na místě dřevěné kapličky u studánky, která léčila oční neduhy. Nástropní malba od Fr. Prokyše zobrazuje krále Jindřicha při předání paže sv. Víta sv. Václavovi. Poblíž stávala dřevěná poustevna. Dnes je toto zákoutí u rybníka Zadní Kouty se sezónní restaurací Pergolou oblíbeným výletištěm. Potkáme tady i druhou vodní vílu na této trase – smyslnou rybniční pannu Pergolínu od Josefa Nálepy.

IV/9. Mlýnský rybník a Jindrův mlýn

Mlýnský rybník je dalším z rybníků na Mlýnské stoce, která zásobovala vodou i mnohé hospodářské provozy. Jindrův mlýn, částečně přebudovaný na penzion, je doložen od r. 1647 a jako válcový fungoval do r. 1952. Dodnes se zachovalo vnitřní strojní vybavení. Malebné prostředí tu umocňují i zahrady a sady a drobné sakrální stavby. Do Třeboně se vrátíme zpět přes pole a pak podél silnice 34/ E 551.

IV/10. Mokrá luka

Toto území se rozprostírá při východním okraji města. Jde o sníženinu o rozloze asi 450 ha, překrytou vrstvou rašeliny, která v historii prodělala mnohé vodohospodářské úpravy. Byly vykáceny rašelinné porosty a na jejich místě vznikly vlhké louky a pastviny. K odvodnění luk dodnes slouží systém stok.

IV/11. Seníky na Mokrých lukách

Roubené seníky z 16. až 19. stol. jsou ojedinělým fenoménem jihočeské krajiny. V létě se do nich ukládalo seno a v zimě, kdy podmáčená půda zamrzla, se sváželo do stavení. Při povodni r. 2002 byla řada z nich poškozena. Dnes je soubor seníků památkově chráněn. Město Třeboň je získává od původních majitelů a stará se o jejich záchranu. Seníky jsou zachovány také v dílech malířů, spisovatelů a skladatelů lidových písní. Zahrály si i v několika filmech, např. v Pyšné princezně.

Před Zlatou stokou se napojíme na červenou značku a ta nás dovede zpět do centra města.

RYBNÍK VÍTEK A MOSTY DO POHÁDKY

Asi 3 km odtud přes rybník Vítek a přes Lužnici stojí dva kamenné inundační mosty z konce 18. stol. Ten pětiobloukový u Nové Hlíny je mostem vpravdě pohádkovým. Právě tady potrestali zlého krále a princeznu v pohádce „Z pekla štěstí" a v pohádce „Byl jednou jeden král" odtud sypali sůl do vody.

V. Za bohyní jitřních červánků a za ptačími křídly

1. Severní hráz rybníka Svět
2. Výpusť
3. Přemyslova
4. Památník kamene
5. Pláž a sportoviště
6. Aktivní turistická zóna u Světa
7. Lázně Aurora
8. Vyhlídková terasa
9. Lázeňský park
10. Pole a louky u Světa
11. Dvorce
12. Verfle a Červenka
13. Břilice
14. Starý u Břilic a Bičan
15. Zpět do města

11 km

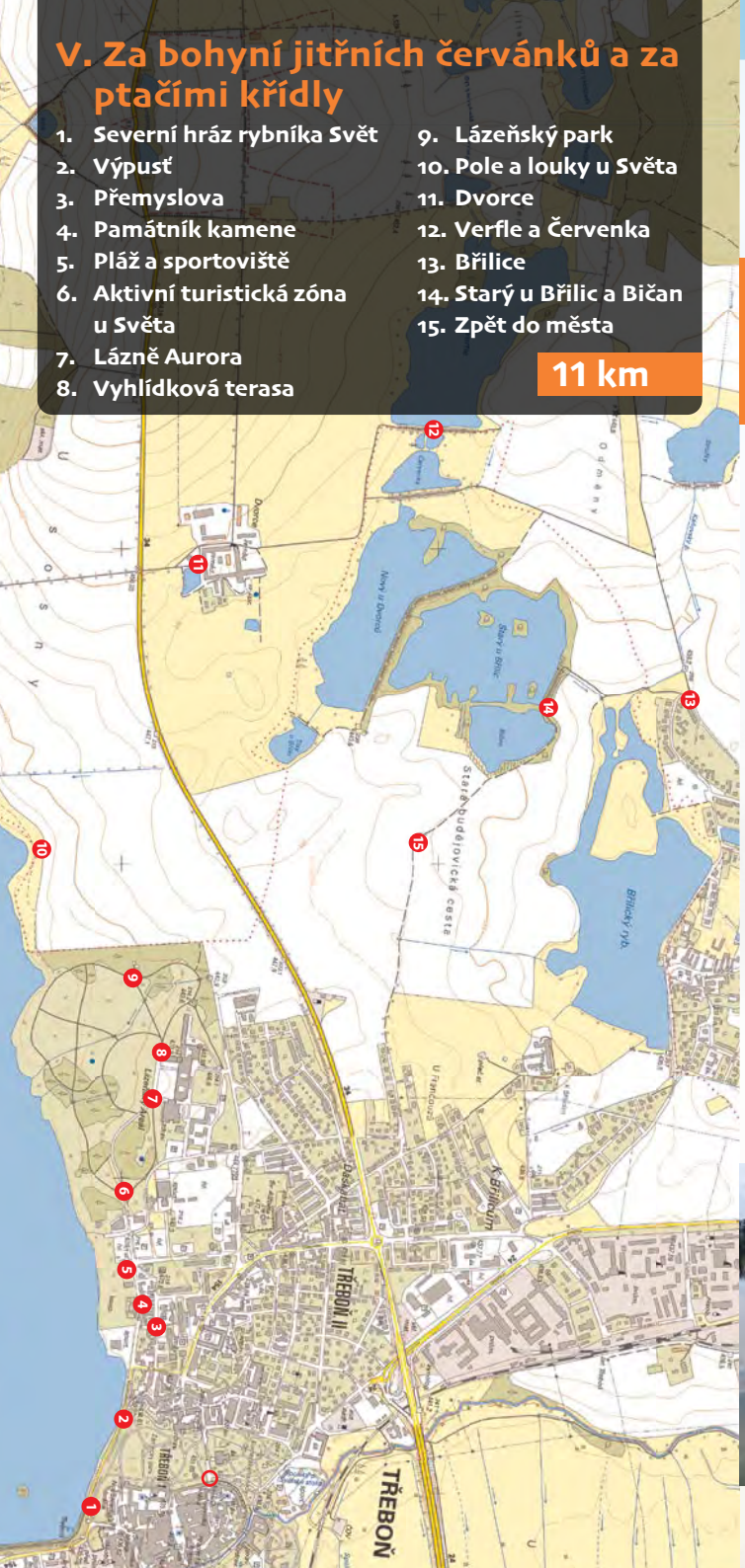

V/1. Severní hráz rybníka Svět

Pátou procházku zahájíme na hrázi Světa. Povšimneme si zařízení na měření vodního stavu a tribuny vodních sportů s pamětní deskou. Veslování má v Třeboni stoletou tradici. Na Světě trénovali i legendární členové třeboňské čtyřky s kormidelníkem, vítězové z Helsinek 1952.

Karel Mejta, Jiří Havlis, Jan Jindra, Stanislav Lusk a Miroslav Koranda se zasloužili o první olympijské zlato pro české veslování. Třeboňští borci bez trenérského vedení vyhráli kvalifikační závody na XV. letní olympiádu. Tam pak jejich loď s přehledem porazila favorizované posádky.

V současnosti se zde konají veslařské závody, mezinárodní mistrovství, Třeboňská regata nebo závody dračích lodí.

V/2. Výpusť

Odtud máme jako na dlani areál loděnice. O rozvoj rekreačního sportu a výchovu nových veslařských nadějí se stará TJ Jiskra Třeboň. Na protějším břehu, v části zvané Ostende je loděnice jachtingu. Výpustí se rybník vypouští. Pod ní bývá při výlovech loviště a kádiště. Na protější straně silnice sejdeme pěšinou dolů z hráze a nakoukneme doprava. Před vstupem do zámeckého parku je vidět ústí výpustě.

V/3. Přemyslova ulice

V Přemyslově ulici si můžeme udělat obrázek o tom, jak vypadala stará zástavba na předměstí. Na jednom z domů s historickým štítem můžeme číst: „Třeboňské dívce, která svůj zvláštní způsob odboje proti německým okupantům zaplatila životem."

V kontrastu zde máme sídliště Hliník. Vzniklo v 70. letech na místě vybouraných hospodářských usedlostí kolem bývalé cihelny. Název území pochází od cihlářské hlíny.

V/4. Památník kamene

Svět je opravdu světový. V ulici U Světa objevíme další důkaz - čtyřtunový kámen, který Ing. Pavel Pavel v r. 1988 přeplavoval přes rybník Svět pomocí replik rákosových člunů z jezera Titicaca. K tomuto experimentu s dopravou monolitů po vodě i po souši posloužil rákos třeboňských rybníků.

V/5. Pláž a sportoviště

Areál městské pláže má půjčovnu lodí, šlapadel a sportovních potřeb, atrakce pro děti i velkou vodní skluzavku. V sousedství je moderní hřiště s cvičebními prvky pro venkovní cvičení - workout a aktivity park pro freestyle sporty. V ulici Sportovní najdeme tenisové kurty, sportovní halu a areál Hliník s hřištěm s umělým povrchem, travnatými hřišti a krytou tribunou.

V/6. Aktivní turistická zóna u Světa

Za hotely Regent a Svět s Rybářskou baštou se ocitneme na území lázeňského parku. Byla zde vybudována tzv. Aktivní turistická zóna. Tady si mohou všichni napříč generacemi zasportovat, využít přírodní dětské hřiště, smyslové hřiště a fitpark.

V/7. Lázně Aurora

Novodobá tradice třeboňských lázní začala r. 1883 v Bertiných lázních. Lázeňský dům Aurora je z r. 1975. Oba domy jsou pod značkou Slatinné lázně Třeboň, s. r. o. v majetku města a specializují se na léčení poruch pohybového ústrojí. Nabízejí lázeňskou léčbu i léčebně rehabilitační a wellness pobyty. Hlavní léčebnou metodou jsou slatinné koupele a vodoléčebné procedury. Lázeňský komplex Aurora poskytuje veškeré pohodlí pod jednou střechou – léčebné provozy, ubytovací kapacitu, odpočinkové zóny, kolonádu, společenský sál, restaurace, kavárny. Wellnesscentrum lázní Aurora zahrnuje vnitřní bazénový komplex s mírně slanou vodou, Třeboňský saunový svět a venkovní Třeboňský vodní svět.

Lázně Třeboň: ☎ +420 800 611 009, www.laznetrebon.cz

Název Aurora dnes vzbuzuje poetické interpretace jako latinské jméno řecké bohyně úsvitu a jitřních červánků Éos.

V/8. Vyhlídková terasa

Na vyhlídkovou terasu ve výšce 25 metrů vyjedeme panoramatickým výtahem a vychutnáme si výhledy na Třeboň i do kraje se siluetou Novohradských a Slepičích hor.

V/9. Lázeňský park

Park lázní Aurora je symbolem pro příjemný odpočinek i pohybové aktivity. Najdeme zde odpočívadla, architektonické objekty, hudební pavilon, krajinnou plastiku, dřevěné sochy, květinové záhony, zážitkové lavičky a květnaté louky. Vydáme se napříč parkem na jeho konec na břehu rybníka Svět. V romantickém lesním zákoutí je příjemným místem tzv. Čítárna s figurální kompozicí Jana Šimka Vír života.

V/10. Pole a louky u Světa

Cestou kolem Světa potkáme zákoutí s rákosinami, cedule naučné stezky a možná i nadšence provozující windsurfing nebo kiting. My ale opustíme lesklou rybniční hladinu a vydáme se úvozovou cestou ke Dvorcům.

V/11. Dvorce

V restauraci penzionu Dvorce se můžeme občerstvit a odpočinout si u rybníčka. Funguje tu i biofarma. Takovéto panské hospodářské dvory byly zakládány už Jakubem Krčínem. O této osadě máme zmínky již ze 14. století.

www.dvorce.cz

V/12. Verfle a Červenka

Komín bývalého schwarzenberského lihovaru nás bude vyprovázet na cestu alejí. Dáme se na hráz rybníka Verfle. Rybníky v této soustavě byly vyměřeny a vlastněny Štěpánkem Netolickým. Zajímavostí jsou malé trdelní rybníčky sloužící k výtěru kapra. Z jiker se pak líhne kapří embryo. Na konci hráze se napojíme na cestu k Břilicům.

V/13. Břilice

Vesnice je dnes jednou z městských částí. V historii byla předměstským bojištěm a pustošili ji husité, Pasovští, císařské pluky i napoleonská vojska. Po bitvách měla obec na starost pohřbívání padlých, proto jsou zde místa označená křížky. Na kraji obce zahneme k rybníkům Starý u Břilic a Bičan.

V/14. Starý u Břilic a Bičan

Bohaté pobřežní porosty a rákosiny rybníků poskytují bezpečné hnízdní podmínky mnoha druhům vodních ptáků. Na rybníku Starý je několik výběžků a ostrůvků. Tato lokalita skýtá řadu příležitostí k pozorování ptáků a dalších živočichů.

V/15. Zpět do města

Z hráze Bičanu projdeme do aleje mezi poli. Zhruba v polovině cesty stojí skupinka vzrostlých stromů s lavičkou. Je odtud pěkný rozhled do okolí. Alej nás dovede na okraj Třeboně do ulice Líbalova.

František Líbal (1896 – 1974), absolvent třeboňského gymnázia, byl malířem jihočeské krajiny. Přes 200 kusů svých děl věnoval Třeboni. Můžeme je obdivovat v Muzeu a galerii na Masarykově náměstí.

muzeum-trebon.cz

Na konci Líbalovy odbočíme do ulice Daskabát. Na křížení ulic najdeme kamenná boží muka ze 16. stol. V části zvané U Francouzů byl situován společný hrob francouzských vojáků padlých za válek o habsburské dědictví. Ulicemi Daskabát, Táboritskou, Svobody a Sokolskou se dostaneme zpátky do centra Třeboně.

VI. Za perličkami na předměstí

1. sv. Jan Nepomucký a ZŠ Sokolská
2. Komenského sady
3. Na Sadech
4. Tyršův stadion a dopravní hřiště
5. Záchranná stanice pro volně žijící živočichy
6. Vilová čtvrť a Husova kaple
7. Klofáčova a sv. Barborka
8. Na Rybníčku
9. Kostel sv. Alžběty
10. Tereziánská kasárna a Palackého náměstí
11. Pomník obětem zla

3,5 km

Na poslední procházce se podíváme na zoubek novějším dějinám. Na tzv. Budějovickém předměstí ale najdeme také kaple, sochy, křížky a jiné drobné sakrální památky.

VI/1. Sv. Jan Nepomucký a ZŠ Sokolská

Tato socha Jana Nepomuckého s podstavcem z r. 1725 je ze všech třeboňských nejstarší.
ZŠ Sokolská sídlí v historické budově chlapecké školy.

VI/2. Komenského sady

Původní Sady císaře Františka Josefa vznikly na konci 19. stol. Najdeme zde několik cenných dřevin, dětské hřiště, odpočinkový prostor s plastikou Letící torzo od akad. sochaře M. Vlčka a několik mostů přes stoku výpusti. Výšková značka vody upomíná na povodně r. 2002.

VI/3. Na Sadech

V budově původně postavené pro okresní úřad dnes sídlí ZŠ Na Sadech.
Nalevo stojí moderní budova Kulturního a kongresového centra Roháč s velkým sálem a zázemím pro sportovní vyžití.
Tradice gymnázia založeného v r. 1868 dnes pokračuje výukou v historické novorenesanční budově. Ta tvořila počátek zástavby mezi městem a nádražím. V secesním stylu byly postaveny dvě vily v těsném sousedství.

VI/4. Tyršův stadion a dopravní hřiště

Tyršovo cvičiště pro letní sporty bylo otevřeno r. 1924. Dnes se zde nacházejí sportoviště pro kolektivní sporty, kluziště a atletický stadion. Jiráskovou ulicí se dáme po červené turistické značce kolem dopravního hřiště a Nového dvora – barokních objektů bývalého augustiniánského velkostatku.

VI/5. Záchranná stanice Třeboň pro volně žijící živočichy

Záchrannou stanici pro handicapované a poraněné volně žijící živočichy provozuje Český nadační fond pro vydru. Nalezenému zvířeti je poskytnuta pomoc a odborná péče. Organizace nabízí možnost prohlídek stanice, pořádá ekologické výukové programy, přednášky a výstavy. Pojďme se seznámit s jejich svěřenci, nakrmit je nebo pohladit.

Prohlídky: ☎ +420 384 722 088, vydry.org

VI/6. Vilová čtvrť a Husova kaple

Od záchranné stanice se vrátíme zpět a budeme pokračovat ulicí Jablonského. Po schválení regulačního plánu v r. 1927 začaly tyto pozemky zaplňovat úřednické domy a vily a vznikla celá nová čtvrť, kde nacházeli krátkodobé ubytování i letní hosté. Z ulice Jablonského odbočíme do Klofáčovy, kde se nachází Husova kaple z r. 1925 od stavitele Felixe Pekaře – zázemí evangelické církve metodistické. Součástí areálu je i malý park a zahrada.

VI/7. Klofáčova ulice a sv. Barborka

Václav Klofáč byl jako představitel nového státu po vzniku 1. republiky jmenován čestným občanem Třeboně. Významnou budovou je zde bývalý Okresní dům, dnes poliklinika. V lokalitě zaniklého rybníčku Benýtek stojí areál střední odborné školy. Prodejna sklářských a uměleckých předmětů je přístupna z ulice Svatopluka Čecha. Na křižovatce Klofáčovy a Svatopluka Čecha objevíme barokní výklenkovou kapličku zasvěcenou sv. Barboře.

VI/8. Na Rybníčku

Prostranství na křižovatce ulic Svobody a Táboritská nese název Na Rybníčku. Kdysi zde býval Špitálský rybníček. V blízkosti této lokality se nachází sídliště Hliník a ulice U Cihelny, kde se v historii těžila hlína a provozovala cihelna. My zamíříme ke kostelu. Na odbočce k hřbitovní bráně nás bude provázet kříž a výklenková kaple se sochou Panny Marie.

VI/9. Kostel sv. Alžběty

Kostel sv. Alžběty byl vystavěn za Viléma z Rožmberka jako náhrada za kostel zrušený při stavbě rybníka Svět. Je příkladem pozdně renesanční architektury s barokními přestavbami. V interiéru se nachází barokní oltář s obrazem Krista Ukřižovaného od Pietra van Roye. Kostel je obklopen rozsáhlým hřbitovem.

VI/10. Tereziánská kasárna a Palackého náměstí

Zastavíme se u městského úřadu, někdejších kasáren. Komplex pro výcvik a ubytování vojáků byl založen Marií Terezií v r. 1744. V areálu s vnitřním nádvořím a dvěma brankami sídlila v době socialismu radiotechnická rota. V zadní části kasáren byla na konci 19. stol. postavena nemocnice, dnes zde sídlí finanční úřad. Cestou do centra potkáme další perličky – boží muka na zdi domu č. 175 na Palackého náměstí a kovový kříž s odrazníkem na rohu ulic Sokolská a Svatopluka Čecha.

VI/11. Pomník obětem zla

U ZŠ Sokolská stojí pomník obětem obou světových válek se sochařským výjevem dvou mužských postav od sochaře Karla Gabriela z r. 1923, reliéfy připomínající válečná utrpení a pamětními deskami se jmény obětí z řad obyvatel Třeboně. Na dohled od Budějovické brány se spolu rozloučíme.

Naše procházky za krásami a zajímavostmi Třeboně a jejího nejbližšího okolí končí.
Snad jste během těchto toulek poznali dříve nepoznané, našli své oblíbené místo nebo příběh a pronikli do dějů dob blízkých i dávno minulých, které se odrážejí ve tváři města. Snad jsme vám poodhalili tajemství ducha místa a toho, proč se Třeboň stále zapisuje do srdcí lidí…

Turistické informační centrum Třeboň
Masarykovo náměstí 1, 379 01 Třeboň
+420 384 721 169, +420 724 064 504
tic@itrebon.cz | www.itrebon.cz
www.facebook.com/itrebon.cz

Vydalo: Město Třeboň – Odbor kultury a cestovního ruchu, 2022
Odpovědná redaktorka: Mgr. Michaela Kajerová
Grafický design a sazba: Mgr. Martin Štědroň
Foto: Archiv TIC, Aleš Motejl, Libor Sváček, Petr Kubát, Jan Ševčík, Michal Pech, Miroslav Adamec, Jan Přerovský, Milan Kajer, Michaela Kajerová, Magdalena Jirková, Městské muzeum Sedlčany
Více informací na adrese: www.itrebon.cz

Vydáno za finanční podpory Dotačního programu Jihočeského kraje Podpora cestovního ruchu.

Jižní Čechy